

فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری

صفحه‌ی اصلی وب سایت مجله:

www.jqe.scu.ac.ir

شاپا الکترونیکی: ۲۷۱۷-۴۲۷۱

شاپا چاپی: ۲۰۰۸-۵۸۵۰

دانشگاه شهید چمران اهواز

بررسی تاثیر فساد بر نرخ مشارکت نیروی کار زنان: رویکرد سیستم معادلات همزمان

سیامک شکوهی فرد*، رویا آل عمران^{id}**، نادر مهرگان***، فرزاد رحیمزاده****

* دکتری اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

ایمیل: siyamak.shokohifard@gmail.com

** دانشیار اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. (نویسنده‌ی مسئول)

ایمیل: alemran@iaut.ac.ir

^{id} 0000-0001-9796-5340

آدرس پستی: ایران، تبریز، ضلع شرقی اتوبان پاسداران، مجتمع دانشگاه آزاد اسلامی، دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، گروه اقتصاد.

*** استاد اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران.

ایمیل: mehreganader@buas.ac.ir

**** استادیار اقتصاد، گروه اقتصاد و حسابداری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

ایمیل: f.rahimzade@guilan.ac.ir

اطلاعات مقاله	طبقه‌بندی JEL	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۱۸ اسفند ۱۳۹۸ تاریخ بازنگری: ۲۰ دی ۱۳۹۹ تاریخ پذیرش: ۲۶ آذر ۱۳۹۹	D73, J21, C21	نرخ مشارکت نیروی کار زنان، فساد، سیستم معادلات همزمان، ایران

اطلاعات تکمیلی:

این مقاله از رساله دکتری آقای سیامک شکوهی فرد در رشته اقتصاد به راهنمایی رویا آل عمران و نادر مهرگان و مشاوره فرزاد رحیمزاده در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز است.

قردانی: از تمامی افراد و موسساتی که در انجام این تحقیق مولفان را مساعدت نمودند، قردانی می‌شود.

تضاد منافع: نویسندگان مقاله اعلام می‌کنند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافی وجود ندارد.

منابع مالی: نویسندگان هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:

شکوهی فرد، سیامک، آل عمران، رویا، مهرگان، نادر و فرزاد، رحیمزاده. (۱۴۰۱). بررسی تاثیر فساد بر نرخ مشارکت نیروی کار زنان: رویکرد سیستم معادلات همزمان. فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق)، ۱۹(۲)، ۱۸۵-۱۵۱.

[10.22055/JQE.2020.32884.2228](https://doi.org/10.22055/JQE.2020.32884.2228)

© 2022 Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

چکیده گسترده

معرفی:

در بین شاخص‌های بازار کار، نرخ مشارکت اقتصادی یکی از کلیدی‌ترین شاخص‌های بخش عرضه بازار کار تلقی می‌گردد. میل به مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی از یک سو ناشی از نیازهای اقتصادی خانوار است و از دیگر سو تقاضای بنگاه‌ها را برای استخدام نیروی انسانی تامین می‌نماید. هرگاه در اقتصادی هر یک از این عوامل با کندی تحرک یا واکنش نسبت به تغییرات بازار کار مواجه شوند، می‌توان احتمال داد که شاخص مهمی چون نرخ مشارکت نیروی کار میل به کاهش دارد. در کنار مردان، زنان نیز می‌توانند در فعالیت‌های اقتصادی مشارکت داشته باشند. مشارکت نیروی کار زنان برای تقویت و پیشرفت اقتصادی و اجتماعی یک کشور مهم می‌باشد زیرا باعث افزایش سطح کارآیی در اقتصاد شده و عدالت اقتصادی و اجتماعی را در پی خواهد داشت. به‌طور کلی، نرخ مشارکت اقتصادی بالای زنان نشانگر دو مطلب می‌باشد که عبارتند از: الف) پیشرفت زنان در موقعیت‌های اقتصادی و

اجتماعی. ب) توانمندسازی زنان. این موارد باعث افزایش عدالت و افزایش استفاده از پتانسیل‌های انسانی جامعه می‌گردند که می‌توانند در ایجاد ظرفیت بالاتر برای رشد اقتصادی و همچنین کاهش فقر کمک نمایند. شایان ذکر است اشتغال زنان و مشارکت اقتصادی آنان نیازمند اتخاذ سیاست‌ها و تدابیر خاص بوده و توجه به نقش‌آفرینی آن در توسعه اقتصادی بایستی بیش از پیش در کانون توجه قرار گیرد. در متون علمی بازار کار، عوامل متعددی بیان شده‌اند که بر نرخ مشارکت نیروی کار زنان تاثیرگذار می‌باشند که به‌طور کلی عبارتند از: الف) مشخصات فردی مانند سن، جنس، سطح آموزش، درآمدهای کاری. ب) مشخصات خانوادگی مانند درآمد سایر اعضای خانواده، سطح تحصیلات آن‌ها، وضعیت تاهل، اشتغال و بعد خانوار. علاوه بر این موارد، یکی از عوامل مهمی که می‌تواند بر نرخ مشارکت نیروی کار زنان تاثیرگذار باشد، پدیده فساد می‌باشد. فساد از طریق تشویق فعالیت‌ها در اقتصاد پنهان (اقتصاد زیرزمینی)، کاهش بهره‌وری بخش خصوصی و افزایش بار مالیاتی از طریق تغییر مبادله بین پس‌انداز- مصرف، منجر به کاهش عرضه نیروی کار می‌گردد. همچنین فساد علاوه بر اینکه تاثیر منفی و مستقیم بر مشارکت نیروی کار دارد، دارای تاثیر غیرمستقیم و معکوس بر مشارکت نیروی کار نیز می‌باشد. با توجه به پایین بودن نرخ مشارکت نیروی کار زنان و همچنین بالا بودن شاخص فساد در ایران، می‌توان بیان کرد که بازار کار ایران نیازمند ارائه سیاست‌ها و راهبردهایی است تا بتواند ضمن کنترل فساد، نرخ مشارکت نیروی کار زنان در بخش‌های مختلف اقتصادی را افزایش دهد.

متدولوژی:

در این پژوهش تاثیر فساد بر نرخ مشارکت نیروی کار زنان در بازار کار ایران و کشورهای منتخب عضو سازمان همکاری اسلامی منطقه در بازه زمانی ۲۰۰۵-۲۰۱۸ و با استفاده از سیستم معادلات همزمان مطالعه شده است. در این تحقیق نمونه مورد مطالعه شامل ایران و ۱۲ کشور منتخب عضو سازمان همکاری اسلامی (که عمدتاً کشورهای منطقه نیز در آن قرار دارند) می‌باشد. این کشورها عبارتند از: پاکستان، جمهوری آذربایجان، ترکیه، مصر، عربستان سعودی، بحرین، امارات متحده عربی، عمان، اردن، قطر، مراکش و عراق. داده‌های مربوط به این کشورها از پایگاه اطلاعاتی بانک جهانی و سازمان بین‌المللی شفافیت استخراج می‌گردند.

یافته‌ها:

نتایج نشان می‌دهند که اولاً رابطه علی دوطرفه بین نرخ مشارکت نیروی کار زنان و متغیر فساد وجود دارد. ثانیاً بالا بودن سطح فساد و نرخ بیکاری تاثیری منفی بر نرخ مشارکت نیروی کار زنان در ایران و کشورهای منتخب داشته و این تاثیر در سطح معناداری ۵ درصد به لحاظ آماری معنادار می‌باشد. بالا بودن نرخ بیکاری نیز توانایی افراد برای عرضه نیروی کار و مشارکت افراد در فعالیتهای اقتصادی را محدود می‌نماید. متغیرهای نسبت شهرنشینی و رشد اقتصادی نیز تاثیر مثبت بر مشارکت نیروی کار زنان داشته اما تاثیر نسبت شهرنشینی در سطح معناداری ۵ درصد به لحاظ آماری معنادار نمی‌باشد. تاثیر نرخ باروری بر مشارکت نیروی کار زنان در ایران و کشورهای منتخب نیز منفی بوده و این تاثیر در سطح معناداری ۵ درصد به لحاظ آماری معنادار می‌باشد. از این رو بالا بودن نرخ باروری در کشورهای مذکور، مانعی برای افزایش نرخ مشارکت نیروی کار زنان تلقی می‌گردد. همچنین تاثیر آموزش بر مشارکت نیروی کار زنان در ایران و کشورهای منتخب نیز مثبت بوده و در سطح معناداری ۵ درصد به لحاظ آماری معنادار است.

نتیجه:

به طور کلی نتایج برآورد مدل نشان می‌دهند که فساد با تاثیر منفی بر رشد اقتصادی و منحرف کردن مخارج دولت به اهداف غیرمولد، مشارکت نیروی کار زنان در ایران و کشورهای منتخب را کاهش داده است. بالا بودن نرخ بیکاری نیز توانایی افراد برای عرضه نیروی کار و مشارکت افراد در فعالیتهای اقتصادی را محدود می‌نماید. همچنین بالا بودن نرخ باروری در کشورهای مورد مطالعه، مانعی برای افزایش نرخ مشارکت نیروی کار زنان تلقی می‌گردد.

Reference

- Agerberg, M. (2014). Perspectives on Gender and Corruption. Gender differences in regard to corruption in Europe from an individual and institutional perspective. Department of Political Science, University of Gothenburg, *Working Paper*, Series 2014(14).
- Akçay, S. (2006). Corruption and human development. *Cato Journal*, 26(1), 29- 46.
- Aligholi, M. (2016). The Relationship Between Women's Participation in the Workforce and Economic Development in Islamic Countries.

- Women's Studies Sociological and Psychological*, 14(2), 63-86.
https://jwsp.s.alzahra.ac.ir/article_2488.html (in Perison)
- Amarandei, C. M. (2013). Corruption and foreign direct investment: evidence from central and eastern European states. *Journal of CES working Paper*, 5(3), 311-322.
- Becker, G.S. (1975). *Human Capital*, University of Chicago Press, Chicago, IL.
- Breen, M., Gillanders, R., McNulty, G., & Suzuki, A. (2015). Gender and Corruption in business. Helsinki Center of Economic Research, Discussion Papers, 391.
- Brenke, K. (2014). Growing importance of women in the German labor market. *DIW Economic Bulletin*, 5(5), 51-61.
- Bustelo, M., Flabbi, L., Piras, C., & Tejada, M. (2019). Female labor force participation, labor market dynamic, and growth. *IDB Working Paper Series*, No. 966. Inter-American Development Bank.
- Che, G. N., & Sundjo, F. (2018). Determinants of Female Labour Force Participation in Cameroon. *International Journal of Applied Economics, Finance and Accounting*, 3(2), 88-103.
- Cooray, A., & Dzhumashev, R. (2018). The effect of corruption on labour market outcomes. *Economic Modelling*, 74, 207-218.
- Debski, M., Jetter, S., & Mosle, D. (2018). Gender and corruption: The neglected role of culture. *European Journal of Political Economy*, 55(c), 526-537.
- Dollar, D., Fisman, R. & Gatti, R. (2001). Are Woman Really the “Fairer” Sex? Corruption and Women in Government. *Journal of Economic Behavior and Organization*, 26(4), 423- 429.
- Ehrenberg, R. G., & Smith, R.S. (2012). *Modern Labor Economics: Theory and Public Policy*. Published by, Prentice Hall (11th Ed).
- Faridi, M. Z., Chaudhry, I. S., & Anwar, M. (2009). The socio-economic and demographic determinants of women work participation in Pakistan: evidence from Bahawalpur District.
- Fatima, A., & Sultana, H. (2009). Tracing out the U-shape relationship between female labor force participation rate and economic development for Pakistan. *International Journal of Social Economics*, 36(1/2), 182-189.
- Gupta, S., Davoodi, H., & Alonso-Terme, R. (1998). Does Corruption Affect Income Inequality and Poverty?, *IMF Working Paper* © 1998

- International Monetary Fund*, International Monetary Fund Fiscal Affairs Department, <https://www.researchgate.net/publication/24054187>.
- Gupta, S., Davoodi, H., & Tiongson, E. (2000). Corruption and the Provision of Health Care and Education Services, *International Monetary Fund Working Paper* 00/116.
- Gupta, S., Davoodi, H., & Tiongson, E. R. (2001). Corruption and the provision of health-care and education service, In: A. K. Jain, Hrsg, *The Political Economy of Corruption*, London: Routledge, 6, 11-141.
- Heidari, H., Alinazhad, R., Mohseni Zonozi, S., & Jahangirzadeh, J. (2014). An Investigation of Corruption and Economic Growth Nexus: Some Evidence from D-8 Countries. *Economics Research*, 14(55), 157-183. https://joer.atu.ac.ir/article_926.html (in Perison)
- <https://data.worldbank.org/>.
- International Labour Office. (2016). Women at Work: Trends 2016, Geneva: ILO.
- Jafari Samimi , A., Monfared, M., & Hoseni, M. (2013). Women`s Participation Rate in Labor Market and Corruption. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 14(6), 867-872.
- Jha, K., & Sarangi, S. (2018). Women and corruption: What positions must they hold to make a difference?. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 151(c), 219-233.
- Karimi Petanlar, S., Babazadeh, M., & Hamidi, N. (2012). The Effect of Fiscal Corruption on the Composition of Government Expenditures: A Case Study of Selected Developing Countries. *Economics Research*, 12(46), 141-156. https://joer.atu.ac.ir/article_945.html (in Perison)
- Karimi, S., Gilak Hakim Abadi, M., & Nabati, Z. (2018). Financial Corruption and Women Employment in Selected Countries. *Women Studies*, 8(22), 65-81. https://womenstudy.ihcs.ac.ir/article_2996.html (in Perison)
- Khadim, Z., & Akram, W. (2013). Female labour force participation in the formal sector: An empirical analysis from PSLM (2007-2008). *Middle East Journal of Scientific Research*, 14(11), 1480- 1488.
- Khodapanah (2015). Estimate the index of Corruption in Iran Using Fuzzy Logic and Investigation of its Relationship with the Underground Economy using Hsiao causality test. *Quarterly Journal of*

- Quantitative Economics (JQE)*, 12(3), 1-25.
https://jqe.scu.ac.ir/article_11891.html (in Perison)
- Klasen, S., Pieters, J., Silva, M.S., & Ngoc Tu, L. T. (2019). What Drives Female Labor Force Participation? Comparable Micro-Level Evidence from Eight Developing and Emerging Economies. IZA Discussion Paper. No. 12067.
- Komaae, R., & Afshari, Z. (2017). The Determinants of Female Labor Force Participation in Selected Countries (A Panel Data Analysis). *Women's Studies Sociological and Psychological*, 15(1), 49-77.
https://jwsp.s.alzahra.ac.ir/article_2846.html (in Perison)
- Lim, K. Y. (2019). Modelling the dynamics of corruption and unemployment with heterogeneous labour. *Economic Modelling*, 79(c), 98-117.
- Lincove, J. A. (2008). Growth, Girls' Education, and Female Labor: A Longitudinal Analysis. *The Journal of Developing Areas*, 41(2), 45-68.
- Mauro, P. (1998). Corruption and the composition of government expenditure, *Journal of Public Economics*, 69(2), 263-279.
- MilaElmi, Z., & RoustaeiShalman, KH. (2014). Study of Effective Factors on Female Participation Rate in the Eight Developing Countries Group. *Skill Training*, 2(6) :87-102.
<http://fasnameh.irantvto.ir/article-۱۹۵-۱-fa.html> (in Perison)
- Mincer, J. (1962). Labor Force Participation of Married Women: A Study of Labor Supply. Aspects of Labor Economics: A Conference. Cambridge, Mass: National Bureau of Economic Research.
- Mishalova, J., & Melnykovshka, I. (2009). Gender, Corruption and Sustainable Growth in Transition Countries. *Journal of Applied Economic Science*, 4(3), 1-26.
- Moshiri, S., Tae, H., & Pashazadeh, H. (2015). Labour Force Participation in Iran the Role of Education and Gender. *Quarterly Journal of Economic Research*, 15(2) :49-72. <http://ecor.modares.ac.ir/article-18-11700-fa.html> (in Perison)
- Mujahid, N. (2014). Determinants of female labour force participation: A micro analysis of Pakistan. *International Journal of Economics and Empirical Research*, 2(95), 211-220.
- Psacharopoulos, G., & Tzannatos, Z. (1989) Female Labor Force Participation: An International Perspective. *World Bank Research Observer*, 4(2), 187-201.

- Rivas, M. F. (2013). An Experiment on Corruption and Gender. *Bulletin of Economic Research*, 65(1), 10-42.
- Schultz, T.W. (1961). Investment in human capital, Published by, American Economic Association.
- Seifzadeh, A. (2016). Investigating Citizens' Perception of Corruption and Demographic Variables Affecting It (Case Study: Birjand). *Khorasan Socio-Cultural Studies*, 10(4), 93-114. https://www.farhangekhorasan.ir/article_40831.html (in Perison)
- Serrano, J., Gasparini, L., Marchionni, M., & Glüzmann, P. (2019). Economic cycle and deceleration of female labor force participation in Latin America. *Journal for Labour Market Research*, 53(13), 1- 21.
- Shaghaghi Shahri, V., Rasooli, S., & Tayari, M. (2016). Assessing the deterrent effects of financial corruption on attracting foreign direct investment in the field of Islamic Conference member countries. *Strategic and macro policies*, 4(14), 67-90. https://www.jmsp.ir/article_23958.html (in Perison)
- Sinha, J. N. (1967). Dynamics of female participation in economic activity in a developing economy. In World Population Conference, Belgrade.
- Transparency International. (2018). Corruption Perceptions Index, <http://www.transparency.org/cpi2014/results>.
- Tsani, S., Paroussos, L., Fragiadakis, C., Charalambidis, I., & Capros, P. (2013). Female labour force participation and economic growth in the South Mediterranean countries. *Economics Letters*, 120(2), 323-328.
- Varol, F. (2017). The Determinants of Labor Force Participation of Women In Turkey: A Binary Logit Analysis. *Journal of History Culture and Art Research*, 6(2), 92-108.
- World Bank. (2010). Labor force participation rate, total, <https://data.worldbank.org/>.
- World Bank. (2019). Labor force participation rate, total, <https://data.worldbank.org/>.
- World Bank. (2020). Labor force participation rate, total, <https://data.worldbank.org/>.
- Zafaranchi, L. (2020). Testing the "Unitary Model" of household labor supply. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, 17(4), 61-87. https://jqe.scu.ac.ir/article_14859.html (in Perison)